

KRONIKK & DEBATT

KRONIKK:
Maks 5000 tegn inkludert mellomrom. Legg ved portrettfoto.

DEBATT:
Innlegg: 3000 tegn inkludert mellomrom. Replik/kortinnlegg: 1000 - 2000 tegn.

E-post: debatt@klassekampen.no
Redaksjonen Forbeholder seg retten til å forkorte innlegg.

Tollef Mjaugedal
tollefm@klassekampen.no
Kronikk- og debattredaktør

Carline Tromp
carlinet@klassekampen.no
Redaksjonssekretær

Hedda Lingaas Fossum
heddaf@klassekampen.no
Redaksjonssekretær

Faglighet er impotent. Enten spiller man med i det politiske mediefeltets psykoregler – eller så er man ute.

MDGs Per Espen Stoknes er desillusjonert i DN

Twitter har blitt en plattform for nyanserte og velbegrunnede resonsemener.

Digital medieviter Camilla Holm i Dagbladet

Å feire 13 års privilegert skolegang med å slå hverandre helseløse [...] vitner om et dannelsesnivå som kan tyde på at de foregående 12 skoleårene har vært helt bortkastet.

VG om russefesting på Kos

Så synes jeg vår ungdom i Norge er bra ungdom. De kan ta ansvar for seg selv og de kan også reise utenfor Norge og til og med ta

en fest.
Jonas Gahr Støre til P4, sitert på Nettavisen

Hvis vi ikke opprettholder det skapte skillet mellom hatefulle yrker og ubehag, hvis vi koker farglig og plagsomt i samme gryte, kommer presset mot trykingsfriheten til å øke. Det ser vi allerede.

Anki Gerhardsen i Aftenposten

Klassekampen honorerer normalt ikke innsendt stoff. Innsenderens e-postadresse blir trykt med mindre innsenderen reserverer seg mot dette.

MER DEBATT NESTE SIDE >>

KVOTEORDNINGEN: Sperrer kunnskap fra Kigali til Bergen.

La oss kvotere

AKADEMIA
Bente E. Moen og Thorikild Tyleskär

Senter for internasjonale helse (SIH), Universitetet i Bergen driver et masterstudium i global helse. De fleste av våre studenter har kommet fra Afrika, sør for Sahara. Dette har vært mulig via en fantastisk stipendordning – «Kvotering» – som vi har hatt i Norge. Det har vært vanskelig å finne pensumtekster som er utarbeidet av kolleger i sør, da utvikling av lærebøker er et overskuddsfenomen.

Den legendariske professor Hans Rosling fra Karolinska instituttet i Stockholm har sagt at hvis man skal forstå geologi så må man studere vulkaner, selv om det ikke finnes vulkaner i Skandinavia. På samme måte er det slik at hvis man skal forstå global helse, må man studere helse også i fattige land. Vår løsnings på denne utfordringen har vært å ha studenter fra forskjellige land som har vært tilknyttet institusjoner som SIH har hatt partnerskap med.

Kvoteringen ble avskaffet i 2015. Vi ønsker at den kunne komme tilbake, om ikke annet så i en revidert form. Kvoteringen var viktig for å få god kvalitet på undervisningen vår, og for å oppnå det mangfoldet som SAIH etterlyser.

Bente E. Moen, Thorikild Tyleskär, professorer ved Senter for internasjonale helse, Universitetet i Bergen
bente.moen@uib.no

Mange frykter at økt kulturturisme vil føre til mer kommer sialisering. Hva om det er helt omvendt?

Kulturens redning

KRONIKK
Håkon Glørstad

Klassekampen har trykket flere artikler og innlegg de siste månedene om temaene kulturturisme (19., 20. og 24. juli) og markedstilpassing av kulturfeltet (for eksempel den 13. februar). Det er en interessant forskjell i dekingen av disse to sakene ved at kulturturismen har blitt dekket kritisk, mens markedstilpassingen av kulturfeltet har blitt presentert som et *fait accompli*.

Kulturturisme har kommet på agendaen etter at et regjeringsoppnevnt samarbeidsråd for kultur og reiseliv vil komme med forslag til tiltak som kan bidra til å øke omfanget, kvaliteten og tilgjengeligheten på kulturbaserte reiselivsprodukter. Kritikken av kulturturismen begrunnes med at samarbeid mellom reiselivs- og kulturaktører med et kommersielt potensial vil føre til en ytterligere innsnævring av «kultur» mot det som har umiddelbar publikumsappell og bidra til en uønsket omdefinering av hva kulturinstitusjonenes kjernepopulære skal være (Klassekampen 24. juli).

Bekymringen kan være reell nok, men det er også mulig å tenke seg at kulturturismen kan utvikles på en annen og mer positiv måte. Ser man på Klassekampens deling av markedsmekanismene på kulturfeltet, særlig innen bildekunsten, er det opplagt at den eneste virkeligheten man ser for seg, er at det offentlige og museene må akseptere markedets eksistens og derfor må opptrø som en markedsaktør. Tenker man

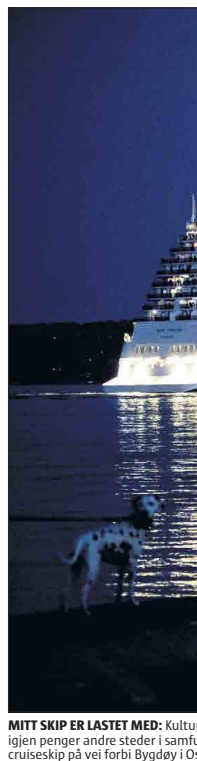
Næringslivet får tilbake minst 1,1 milliarder i fortjeneste.

også slik om kulturturismen, kan det være slik at man på sikt svekker kulturinstitusjonenes mangfold og autonomi. Men det finnes allerede alternative modeller som kan inspirere til en annen og muligens mer interessant utvikling. Et slikt alternativ fortsetter en tydelig arbeidsdeling mellom stat og marked som grunnlag for vekst og utvikling.

Den gamle samfunnsviteren Emile Durkheim gjorde et hovedpoeng ut av at det var forskjelligheten som la det avgjørende grunnlaget for sivilisasjonsutvikling. Når alle gjorde de samme oppgavene, kunne ikke utviklingen nå særlig langt. Begynte man derimot å dele på arbeidsoppgavene, kunne man utvikle spesialisering og effektivisering som igjen muliggjorde innovasjon og fremskritt. Arbeidsdeling var altså nøkkelen til samfunnsutviklingen. Durkheims resonsement har gjenklang i vårt tids tenkning om bærekraftige økosystemer, der mangfold og komplementaritet ses som en forutsetning for en bærekraftig utvikling.

Kulturfeltet vil tjene på en god arbeidsdeling mellom de ulike institusjonene og mellom det offentlige og det private. Det kan også gi grunnlag for en bærekraftig kulturturisme. Isolert sett er det i dag få om ingen kulturinstitusjoner som lønner seg i streng økonomisk forstand. Selv publikumssuksesser som Nasjonalgalleriet og Vikingskipshuset fortsetter overføringer fra det offentlige eller fra private stiftelser, for å gå i regnskapsbalanse.

For samfunnet som helhet skapes det imidlertid betydelige verdier i form av hotellbesøk, reisevirksomhet, handel og konsum. Et forsiktig anslag fra Oslo Economics

MITT SKIP ER LASTET MED: Kulturturhungre turister legger også igjen penger andre steder i samfunnet, mener forfatteren. Her et cruiseskip på vei forbi Bygdøy i Oslo. FOTO: BERIT ROALD, NTB SCANPIX

stipulerer en indirekte økonomisk verdiskaping på drøye 90 millioner kroner i året fra turister som primært besøker Kulturhistorisk museum i Oslo – og besøkstallet utgjør ikke mer enn 8,2 prosent av det totale antallet museumsbesøk i Norge.

Det sier litt om den indirekte verdiskapingen museene står for allerede. Per

i dag støtter det offentlige museene med 3,6 milliarder – for dette får altså næringslivet tilbake minst 1,1 milliarder i fortjeneste. Det er vel egentlig ikke så ille levert av institusjoner som per definisjon ikke skal være kommersielle aktører?

Hvorfor kommer besøkende til museer som Vikingskipshuset og Nasjonalgalleriet? Selvfølgelig kommer mange for å se verdensattraksjonene som Osebergskippet og Skrik. Men de kommer i like stor grad for å lære om en fantastisk kultur og kulturarv som kun eksisterer fordi samfunnet faktisk satser på andre ting enn å produsere varer og tjenester. De kommer for å ta del i all kunnskapen som bevares og utvikles på museene. Det er når kunnskapen forvaltes og utvikles av institusjoner med forskjellige oppgaver og forskjellig

mandat, man legger grunnlaget for en langsiktig utvikling. Det er dette mangfoldet og denne arbeidsdelingen som det er viktig å bevare, dersom man skal utvikle en bærekraftig kulturturisme.

Regjeringen har altså med satsingen på kulturturisme skapt et spennende mulighetsrom til å tenke nytt og annerledes. Selv om store deler av den offentlige innsatsen innen kulturarv hverken kan eller skal lønne seg i streng økonomisk forstand, er satsing på humaniora et avgjørende grep for å utvikle Norge som en kulturdestinasjon.

Håkon Glørstad, museumsdirektør, Kulturhistorisk Museum
hakon.glorstad@khm.uio.no

INN I LÆREPLANEN: Elevene vet ikke hvordan de best bruker mobilen i hverdagen eller på jobb, skriver forfatteren. FOTO: TOM HENNING BRATLIE

Vi må lære elevene å bruke telefonen

Mobilforbud
Adrian Talleraas

Etter at Frankrike og statsminister Emmanuel Macron nylig innførte et nasjonalt mobilforbud på skolene, har spørsmålet om hvorvidt Norge bør gjøre det samme dukket opp. Fremstående skolefolk som Gudmund Hernes har myntet frem på at dette muligens kan være noe for Norge, og Klassekampens Mimir Kristjánsson har tatt til orde for å innføre et forbud «så fort som råd».

Kristjánssons avsluttende argument er at et forbud må til for å få bukt med «mobilavhengighet, nettmobbing og dårlig konsentrasjonsevne på skolen». Jeg er uenig. Det er nettopp på grunn av disse problemene at et forbud er en dårlig idé. Dersom vi skal løse disse utfordringene må vi møte dem med det skolen er god på: opplæring. Vi må lære elevene å bruke mobilene sine hensiktsmessig og ta de utfordringene som kommer med dem. Håpet er at den kommende generasjonen skal bli dyktigere enn oss, og droppe Candy Crush på Stortinget, og Snapchat på fødestua.

Det virker som om mange av forbudets forsvarene tror at

norske klasserom er steder hvor mobilene flyter rundt og at elevene kan bruke dem som de vil. Kristjánsson setter for eksempel et forbud opp mot at det er «fritt fram» for mobilbruk på skolen. Dette stemmer ikke. Det er også en utbredt forestilling at norske ungdommer er mobil- og dataeksperter. Dessverre er realiteten den at elevene stort sett ikke vet hvordan mobilene fungerer eller hvordan man best bruker dem i hverdags- og jobbsituasjoner.

Skole-Norge synes å være ganske delt i synet på mobiltelefonens plass i skolen. Den dyktige skoleforskeren Marte Blikstad-Balas uttaler blant annet at hun tror det kun er noen få lærere som mestrer å bruke mobilen som en ressurs, men at mobilen jevnt over er en utfordring. Hun støtter derimot ikke ideen om et forbud. Jeg mener at e forbud kan gjøre det vanskeligere å inkludere elevenes mobiltelefoner i undervisningen, og det vil neppe motivere flere lærere til å ta i bruk mobilen som et læringsverktøy.

Det er nok mange lærere som etterlyser løsninger, men et forbud vil være et uunnvendig inngrep i lærernes metodefrihet.

Adrian Talleraas, lærer
adriantalleraas@gmail.com